

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 3, p. 33-55, March 2013

**PİYANO DERSİNDE ÇALIŞILAN ETÜT VE ESER
DÜZEYLERİYLE BAZI DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

*AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN STUDY ALONG
WITH WORK LEVELS PRACTICED IN PIANO LESSONS AND CERTAIN
VARIABLES*

Yrd. Doç. Dr. Mehtap AYDINER UYGUN

Niğde Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationships between levels of study along with work levels practiced by prospective music teachers in piano lessons and certain variables. These variables are class, type of high school graduated from, gender, the number of students between whom the weekly course hours are split, working area of piano lessons, academic success level in piano lessons, the type of the individual instrument, academic success level in terms of individual instrument and the level of general academic success level in music education major area courses. This study's sample group comprises of 770 students studying at universities' departments of music education in II. semester of 2011-2012 academic year. The data of this study has been collected by means of a survey designed by the researcher. In the study, chi-square test has been used in order to examine the relationship between categorical variables. In the case that the relationship between categorical variables are found meaningful, correlation coefficients calculated (*gamma*, *cramer v*) have been presented with *chi-square* value. The findings derived from data analyses have been interpreted in 0.01 and 0.05 levels of significance. According to research results, as the level of

class in which the student receives education rises, the level of studies/works practiced with piano shows an increase as well ($\chi^2(9)=85.95$; $p<0.01$). Among the students who graduated from fine arts and sports high schools, the percentage of the ones whose level of studies/works is "above intermediate" is %18, while the percentage of the students graduated from general high schools is %5.9. The percentages of the students whose level of studies/works practiced are; among female students %16, among male students %12.5, among students who took piano lessons individually %16.3, among students who attended lessons with 3 other students %10, among students who practiced piano at home %21.3 and among students who practiced piano in the school %13. Of the students' whose level of studies/works practiced is "above intermediate", while the percentage of the ones who spend 1-3 practice hours for piano lessons is %9, in the case of students who practice more than 10 hours, the percentage is %36.7. While the level of the studies/works practiced by %48.1 of the students who have failed in piano lesson is "beginner", this percentage has dropped to %10.1 among students who are succeeding. The percentages of the students whose level of studies/works practiced is "above intermediate" are; in the case of students who receive vocal training %24.3, among students whose individual instrument types are Turkish music instruments %9.7, and among students who have Western music instruments %14.2. In addition, as the level of academic success in music education major area courses and individual instrument courses rises, the result that the levels of studies/works practiced with piano show an increase has been obtained.

Key Words: Piano lesson, study, work, level, variables.

Öz

Bu çalışmanın amacı; müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde çalıştıkları etüt ve eser düzeyleriyle bazı değişkenler arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu değişkenler; sınıf, mezun olunan lise türü, cinsiyet, haftalık piyano ders saatinin paylaşıldığı öğrenci sayısı, piyano dersine çalışılan yer, haftalık piyano çalışma saati, piyano dersindeki akademik başarı düzeyi, bireysel çalgının türü, bireysel çalgıdaki akademik başarı düzeyi ve müzik eğitimi alan derslerindeki genel akademik başarı düzeyidir. Çalışmanın örneklem grubunu; 2011-2012 eğitim-öğretim yılının II. yarısında üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim görmekte olan 770 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada kategorik değişkenler arasındaki ilişkinin test edilmesinde ki-kare testi uygulanmıştır. Kategorik değişkenler arasında ilişkinin anlamlı bulunduğu durumlar için hesaplanan ilişki katsayıları (*gamma*, *cramer v*) ki-kare değeriyle birlikte verilmiştir. Verilerin analizlerinden elde edilen bulgular 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeylerinde yorumlanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir.

($\chi^2(9)=85.95$; $p<0.01$). Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı güzel sanatlar ve spor liselerinden mezun olan öğrencilerde %18 iken, genel lise mezunu öğrencilerde %5.9’dur. Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı kız öğrencilerde %16, erkek öğrencilerde %12.5, piyano dersinin bireysel olarak gerçekleştirildiği öğrencilerde %16.3, dersi 3 öğrenciyle paylaşan öğrencilerde %10, evde piyano çalışan öğrencilerde %21.3, okulda piyano çalışan öğrencilere ise %13’tür. Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı piyano dersine çalışma saati 1-3 saat olan öğrencilerde %9 iken, 10 saatten fazla çalışan öğrencilerde %36.7’dir. Piyano dersinde başarısız olan öğrencilerin %48.1’inin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “başlangıç” iken, çok başarılı öğrencilerde bu oran %10.1’e düşmektedir. Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı şan eğitimi alan öğrencilerde %24.3, bireysel çalgılarının türü Türk müziği çalgısı olan öğrencilerde %9.7 ve Batı müziği çalgısı olan öğrencilerde ise %14.2’dir. Ayrıca bireysel çalgı derslerindeki ve müzik eğitimi alan derslerindeki akademik başarı düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeylerinin de yükseliş göstermekte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Piyano dersi, etüt, eser, düzey, değişkenler.

1. GİRİŞ

Müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi derslerinde sürdürülen çalışmalar; teknik çalışmalar, yeni etütleri/eserleri deşifre etme çalışmaları ve önceden çalışılmış etütleri/eserleri geliştirme çalışmaları şeklinde özetlenebilir (Aydiner Uygun, 2012:376). Bu süreçte etüt ve eser, bir taraftan piyano çalmaya ilişkin teknik ve müzikal öğrenmelerin gerçekleştirilmesi, sınanması, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde araç; diğer taraftan da öğrenilmesi amaç edinilen önemli unsurlardır (Aydiner Uygun; Kılınçer, 2012:967).

Piyano eğitimi derslerinde çalışılacak etütler ve eserler, ders öğretim elemanı tarafından öğrencinin çalgıdaki teknik ve müzikal gelişimine paralel olarak belirlenmektedir. Başka bir deyişle; öğrenci piyanoda teknik ve müzikal bakımdan gelişim gösterdikçe, çaldığı etütlerin ve eserlerin düzeyleri de yükselmektedir. Bu bakımdan öğrencilerin piyano derslerinde çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeylerinin belirlenmesinin, müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimiyle ilgili somut bilgilerin üretilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin piyano dersinde çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyleriyle bazı değişkenler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, sürece ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılmasına zemin oluşturacaktır. Var olan durumun betimlenmesi ise konuyla ilgili karşılaştırmalı araştırmaların yürütülmesine olanak tanıyacaktır.

1.3. Amaç

Bu çalışmanın ana amacı; müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde çalıştıkları etüt ve eser düzeyleriyle bazı değişkenler arasındaki ilişkileri incelemektir.

Bu ana amaç çerçevesinde çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde çalıştıkları etüt ve eser düzeyleriyle:

- Öğrenim gördükleri sınıflar,
 - Mezun oldukları lise türleri,
 - Cinsiyetleri,
 - Haftalık piyano ders saatini paylaştıkları öğrenci sayıları,
 - Piyano dersine çalıştıkları yerler,
 - Haftalık piyano çalışma saatleri,
 - Piyano dersindeki akademik başarı düzeyleri,
 - Bireysel çalgılarının türleri,
 - Bireysel çalgılarının çalınma şekilleri,
 - Bireysel çalgı derslerindeki akademik başarı düzeyleri,
 - Müzik eğitimi alan derslerindeki genel akademik başarı düzeyleri
- Değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu çalışma betimsel türde ve ilişkisel tarama modelindedir.

2.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılının II. yarıyılında Türkiye'deki müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklem grubu, bu evren içerisinde seçilen 770 öğrencidir. Örneklem grubu öğrencilerinin öğrenim gördükleri müzik eğitimi anabilim dallarına göre dağılımları şöyledir: Atatürk Üniversitesi (n=82, %10.6), Balıkesir Üniversitesi (n=92, %11.9), Dokuz Eylül Üniversitesi (n=70, %9.1), Gazi Osman Paşa Üniversitesi (n=74, %9.6), İnönü Üniversitesi (n=88,%11.4), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (n=77, %10.0), Necmettin Erbakan Üniversitesi (n=103, %13.4), Niğde Üniversitesi (n=94, %12.2), On Dokuz Mayıs Üniversitesi (n=90, %11.7). Örneklem grubu öğrencilerinin %57.5'i (n=443) kız, %42.5'i (n=327) erkek öğrencidir. Öğrencilerin %23.8'i (n=183) 1. sınıf, %24.4'ü (n=188) 2. Sınıf, %25.2'si (n=194) 3. sınıf ve %26.6'sı (n=205) 4. sınıf öğrencileridir.

2.2. İşlem

Bu çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket, çalışmanın amaç alt başlığında belirtilen soruların cevaplanmasına yönelik olarak hazırlanan kapalı uçlu 11 sorudan oluşmaktadır. Ankette, öğrencilerin piyano dersinde çalıştıkları etüt/eser düzeylerini belirlemek amacıyla, farklı düzeylerdeki etüt/eser isimlerinin yer aldığı gruplardan kendilerine en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir. Çalışılan etüt/eser düzeylerinin nitelendirilmesinde, Fenmen'in (1947) "Piyanistin Kitabı" ve Pamir'in (1984) "Çağdaş

Piyano Eğitimi” isimli kitaplarından yararlanılmıştır. Buna göre Beyer, Beringer, Burkard vb. başlangıç metotları ile Czerny op. 599 (ilk defter), Duvernoy op. 176 vb. etütlerinden örneklerin bulunduğu grubu işaretleyen öğrencilerin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “başlangıç”; Czerny op. 599, Burgmüller op. 100, J. S. Bach’ın Anna Magdalena defteri, Clementi op. 36 ilk sonatinler, Beethoven sol majör sonatine gibi piyano etütlerinden/eserlerinden örneklerin bulunduğu grubu işaretleyen öğrencilerin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “başlangıç üzeri”; Czerny op. 849, J. S. Bach iki sesli invention’lar, W. A. Mozart Viyana Sonatinleri gibi piyano etütlerinden/eserlerinden örneklerin bulunduğu grubu işaretleyen öğrencilerin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta”; Czerny op. 299, Cramer etüdler, J. S. Bach üç sesli invention’lar, W. A. Mozart/Haydn kolay düzeydeki sonatlar, Chopin kolay düzeydeki valsler gibi örneklerin bulunduğu grubu işaretleyen öğrencilerin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi ise “orta üzeri” olarak nitelendirilmiştir.

Öğrencilerin akademik başarılarının belirlenebilmesi amacıyla da, piyano dersinden aldıkları son sınav (ara sınav-yarıyıl sonu sınavı) notlarını ve buldukları eğitim-öğretim yılına kadar olan müzik öğretmenliği lisans programındaki alan derslerine ilişkin genel not ortalamalarını belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerin piyano dersinden aldıkları notları 0-29 puan “başarısız”, 30-49 puan “az başarılı”, 50-69 puan “orta düzeyde başarılı”, 70-84 puan “oldukça başarılı”, 85-100 puan “çok başarılı” olarak nitelendirilmiştir. Öğrencilerin bireysel çalgı dersleri ve müzik öğretmenliği lisans programındaki alan derslerine ilişkin not ortalamaları ise üç grup altında toplanarak değerlendirilmiştir. Bu gruptan ilkinde yer alan öğrencilerin ortalama notları 0-69 puan, ikinci gruptaki öğrencilerin ortalama notları 70-84 puan, üçüncü gruptaki öğrencilerin ortalama notları ise 85-100 puan arasındadır.

Çalışmadan elde edilen veriler normal dağılıma uygunluk göstermektedir. Kategorik değişkenler arasındaki ilişkinin test edilmesinde ki-kare testi uygulanmış ve test sonuçları ilgili çapraz tablonun altına verilmiştir. Kategorik değişkenler arasında ilişkinin anlamlı bulunduğu durumlar için hesaplanan ilişki katsayıları (*gamma*, *cramer v*) ki-kare değeriyle birlikte tablo altında verilmiştir. Verilerin analizlerinden elde edilen bulgular 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeylerinde yorumlanmıştır. Çalışmada yer alan analizler için IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma verileri doğrultusunda ulaşılan bulgular tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencinin Sınıfı ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri	
1. sınıf	f	53	66	57	7	183
	%	29.0	36.1	31.1	3.8	100.0
2. sınıf	f	39	63	67	19	188
	%	20.7	33.5	35.6	10.1	100.0
3. sınıf	f	18	42	99	35	194
	%	9.3	21.6	51.0	18.0	100.0
4. sınıf	f	21	44	89	51	205
	%	10.2	21.5	43.4	24.9	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770
	%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0

Ki-kare=85.95; sd=9; p=0.000; $\gamma=0.36$

Tablo 1'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrencinin sınıfı ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir ($\chi^2(9)=85.95$; $p<0.01$). İlişki katsayısı γ (gamma) da, 0.36 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyinin de yükseldiği söylenebilir. Tablo 1'de de görüldüğü gibi; 1. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" olan öğrencilerin oranı %29 iken, çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrencilerin oranı %3.8'dir. Bu oranlar 4. Sınıf öğrencilerinde sırasıyla %10.2 ve %24.9'dur. Sınıf düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyinin de yükselmesi beklenen bir bulgu olarak yorumlanabilir. Ancak sınıf düzeyi yükselse de "başlangıç" ve "başlangıç üzeri" düzeylerdeki etütleri/eserleri çalan öğrencilerin her sınıfta bulunduğu görülmektedir. Bu durumda öğrencinin piyanodaki düzeyine ilişkin çıkarımın yapılmasında, sınıf düzeyinin tek başına belirleyici olmadığı düşünülebilir.

Sınıf düzeyinin öğrencinin piyanodaki düzeyine ilişkin kesin bir bilgiyi vermeyişi, müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi programlarında başka türlü bir yapılanmaya ihtiyaç olduğunu akla getirmektedir. Müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi programları öğrencinin sınıf düzeyinin değil, çalgıdaki düzeyinin belirleyici olduğu "kur sistemi" şeklinde yapılandırılabilir. Piyano dersleri

sınavlarında her öğrenci, kendi gelişimi içerisinde değerlendirilmektedir. Bu durumda örneğin; 2. sınıfta öğrenim gören ve “başlangıç üzeri” düzeyde bir etüdü/eseri çalan öğrenci, aynı sınıfta öğrenim gören ve “orta üzeri” düzeyde bir etüdü/eseri çalan öğrenciyle benzer başarı notunu alabilmektedir. Tabii ki öğrencinin ne çaldığından çok nasıl çaldığı önemlidir. Ancak öğrencinin başarısı değerlendirilirken, farklı düzeylerdeki etütlerin/eserlerin çalınması unsurunun da göz ardı edilmemesi gerekir. Kur sistemiyle öğrenci, kendi düzeyine benzer düzeylerde olan diğer öğrencilerle birlikte değerlendirilme imkânını bulabilir.

Tablo 1’deki bulgulardan; müzik öğretmeni adaylarının yarıya yakın bir kısmının (%44.9’unun), piyanoda “başlangıç” ya da “başlangıç üzeri” düzeylerdeki etütleri/eserleri çalarak mezun oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu öğrencilerin piyanoda “başlangıç” ya da “başlangıç üzeri” düzeylerdeki etütlerin/eserlerin kapsadığı teknik ve müzikal donanımına sahip oldukları söylenebilir. Öğrencilerin yarıdan fazla bir kısmı da (%55.1) “orta” ya da “orta üzeri” düzeylerdeki etütleri/eserleri çalarak mezun olmaktadır. Öğrenciler arasındaki bu farklılıklar, piyano dersine ilişkin farklı başarı hedeflerine sahip olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Kılıç’ın (2003) çalışması da bahsedilenleri destekler niteliktedir. Kılıç (2003) çalışmasında, eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarının 1. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin piyano eğitiminde başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini saptamayı amaçlamıştır. Çalışmada öğrenci görüşlerinin belirlenmesi için araştırmacı tarafından bir anket geliştirilmiştir. Anket 129 öğrenciye uygulanmıştır. Ankette yer alan bir soruda 129 birinci sınıf öğrencisinin piyano eğitiminde amaçladığı nokta belirlenmiştir. Buna göre; örneklem grubu öğrencilerinin 50’si (%38,8) öğretmenlik mesleğinde piyano çalgısını etkili bir şekilde kullanabilir düzeyde olmayı; 48’i (%37,2) yetenek ve çalışma disiplini oranında gelebileceği en son noktaya gelmeyi; 11’i (%8,5) piyanoyu bir eşlik çalgısı olarak kullanabilmeyi ve 3’ü (%2,3) bu sayılan özelliklerin hepsini piyano eğitiminde amaçladıkları nokta olarak belirtmişlerdir. Örneklem grubu öğrencilerinin 17’si (%13,2) ise sınıfı geçebilecek derecede piyano çalmayı, piyano eğitiminde gelmek istedikleri nokta olarak belirtmişlerdir. Kılıç’ın çalışmasındaki bulgular ile Tablo 1’de ulaşılan bulgular birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyleriyle başarı hedeflerinin ilişkili olduğu düşünülmektedir. Tablo 1’deki bulgulara göre; öğrencilerin %17’lik kısmı piyanoda “başlangıç” düzeydeki etütleri/eserleri çalarak mezun olmaktadır. Bu öğrenciler, Kılıç’ın çalışmasındaki sınıfı geçebilecek derecede piyano çalmayı hedefleyen öğrencilerle ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde “orta üzeri” düzeydeki etütleri/eserleri çalarak mezun olan öğrenciler ise Kılıç’ın çalışmasındaki yetenek ve çalışma disiplini oranında gelebilecekleri en son noktaya gelmeyi hedefleyen öğrencilerle eşleştirilebilir. Bu durumda, öğrencilere etüt/eser seçilirken piyanodaki hedeflerinin de sorgulanması gereği ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda bahsedilenlerle ilişkili olarak Pamir (1984:53); öğrencinin piyanoda büyük hedefleri söz konusu olmadığı durumlarda, çok güç yapıtlara zorlanarak

başarısının risk edilmemesini vurgulamaktadır. “Bu sayede öğrencinin çalıştığı etütlerin/eserlerin zorluk düzeyi belki hep aynı kalacaktır. Buna karşın müzik anlayışı geliştirilebilecek ve çalabileceği düzeydeki yapıtlar içinde müzik edebiyatını tanuması sağlanabilecektir” demektedir. Müzik eğitimi anabilim dallarından mezun olan öğrencilerin çoğunlukla müzik öğretmeni oldukları düşünüldüğünde, piyano eğitimi programlarının bu durum dikkate alınarak düzenlenmesi gereği doğmaktadır. İlgili çalışmalar müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi programlarının müzik öğretmenliği mesleğiyle tam olarak ilişkili olmadığı (Bilgin, 1998; Bulut, 2004) ve müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimlerinde artistik piyano becerilerinin yanı sıra işlevsel piyano becerilerine yer verilmesi gerektiği (Tecimer Kasap, 2005) yönündedir.

Müzik eğitimi anabilim dallarından mezun olan öğrenciler; ilkokul, ortaokul ya da liselerde “müzik öğretmeni” olabildikleri gibi, Anadolu güzel sanatlar ve spor liselerinde “piyano öğretmeni” olarak da görev alabilmektedirler. Piyano eğitimi açısından düşünüldüğünde bu durum iki farklı piyano eğitimi programını gündeme getirmektedir. Bir müzik öğretmeni için piyanoda işlevsel becerilerin birinci artistik becerilerin de ikinci planda olduğu bir piyano eğitimi programı uygun olabilecekken, bir piyano öğretmeni için artistik ve işlevsel becerilerin eşit tutulduğu bir piyano eğitimi programı daha uygun olabilecektir. Çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyleri de bu kapsama göre farklılık gösterecektir. Böylece öğrencilerin bu mesleklere yönlendirilmeleri de, daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilecektir. Geçmişte böyle bir yapılanma Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde, 1998 yılına kadar yer almıştır. Bu yapılanmaya göre müzik öğretmenliği lisans programı; “Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi ve Müzik Kuramları Eğitimi olmak üzere üç Ana Bilim/Ana Sanat Dalı’ndan oluşmaktadır. Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı içinde ‘alan çalgısı’ piyano 4 yıl, haftada 2 saat verilmektedir. Ses Eğitimi ve Müzik kuramları Ana Sanat Dallarında piyano 4 yıl, haftada 1 saat; Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı’nda (alan çalgısı piyano dışındaki çalgılar) ise 3 yıl, haftada 1 saat olarak yer almaktadır” (Çimen, 2004:129). Günümüzde böyle bir yapılanmanın gereği hissedilse de, uygulamada mevcut değildir.

Tablo 2. Mezun Olunan Lise Türü ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Mezun olunan lise türü	G. L.	f	71	69	67	13	220
		%	32.3	31.4	30.5	5.9	100.0
	G. S. S. L.	f	60	146	245	99	550
		%	10.9	26.5	44.5	18.0	100.0
Toplam		f	131	215	312	112	770
		%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0

Ki-kare=66.96; sd=3; p=0.000; v=0.30

Tablo 2'ye ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrencinin mezun olduğu lise türü ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(3)=66.96$; $p<0.01$). İlişki katsayısı v (Cramer) ise 0.30 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda ilişkinin önemli olduğu söylenebilir. Tablo 2'de de görüldüğü gibi; genel liselerden mezun öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" olan öğrencilerin oranı %32.3 iken, güzel sanatlar ve spor liseleri mezunlarında bu oran %10.9'dur. "Orta üzeri" düzeyde etütler/eserler çalışan öğrenciler incelendiğinde ise genel lise mezunlarının oranının %5.9, güzel sanatlar ve spor liseleri mezunlarının oranının ise %18 olduğu görülmektedir. Bu bulgu; güzel sanatlar ve spor liselerinden mezun olan öğrenciler, genel liselerden mezun olan öğrencilerden piyanoya daha erken yaşta başladıklarından beklenen bir bulgu olarak yorumlanabilir.

Yukarıdaki bulgulara karşın Bulut'un (2006) çalışmasında, güzel sanatlar ve spor liseleri öğrencilerinin piyano eğitiminde kazanmaları beklenen hedef davranışları az ya da orta ölçüde kazanarak mezun oldukları tespit edilmiştir. Kromatik dizileri, diatonik dizileri ve makam dizilerini çalma davranışının, arpej çalma davranışının, süslemeleri çalma davranışının, uzatma pedalını ve sol pedalı kullanma davranışının, farklı formlarda yazılmış eserleri tanıma/ ifade etme davranışının, romantik ve çağdaş dönem eserlerini tanıma/ ifade etme davranışının ve deşifre etme davranışının ise hiç kazanılmadığı belirlenmiştir. Bulut'un (2006) çalışmasındaki bulgular, Tablo 2'deki bulgularla birlikte değerlendirildiğinde; müzik yaşantısına erken yaşlarda başlamanın 'eksiklikler ve yanlışlar olsa dahi' çalgıdaki ilerlemede olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu bakımdan güzel sanatlar ve spor liselerindeki piyano eğitiminde gerekli tedbirler alındığında, müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimine de daha olumlu yansımaları olacağı düşünülmektedir.

Tablo 3. Öğrencinin Cinsiyeti ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Cinsiyet	Kız	f	57	106	209	71	443
		%	12.9	23.9	47.2	16.0	100.0
	Erkek	f	74	109	103	41	327
		%	22.6	33.3	31.5	12.5	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17,0	27.9	40.5	14.5	100.0	

$Ki-kare=29.49$; $sd=3$; $p=0.000$; $v=0.20$

Tablo 3'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrencinin cinsiyeti ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(3)=29.49$; $p<0.01$). İlişki katsayısı v (Cramer v) de 0.20 olarak hesaplanmıştır. Tablo 3'den de anlaşılacağı gibi; çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" olan öğrencilerin oranı kız öğrencilerde %12.9 iken, çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrencilerin oranı %16'dır. Bu oranlar erkek öğrencilerde sırasıyla %22.6 ve %12.5 olarak bulunmuştur.

Tablo 7'de ayrıntılı bir şekilde açıklanan bulgulara göre; piyano dersindeki akademik başarı düzeyleri ile çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyleri arasında aynı yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu bakımdan Tablo 3'deki bulgular; piyano dersindeki akademik başarı düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırıldığı ilgili çalışmaların bulgularıyla kıyaslanabilir. Bu kıyaslama yapıldığında Tablo 3'deki bulguların, Gürşen Otacıoğlu'nun (2006) çalışmasının bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Gürşen Otacıoğlu'nun (2006) çalışmasında; kız öğrencilerin çalgı derslerindeki akademik başarı puanlarının ($x=69.5$), erkek öğrencilerden ($x=66.09$) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Başka bir çalışmanın bulguları ise bu çalışmanın bulgularından farklılık göstermektedir. Çevik, Taviloğlu ve Canbey'in (2010) çalışmalarında elde edilen bulgulara göre; öğretmen adaylarının piyano dersindeki akademik başarı puanlarında, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-0.251$, $p=0.802$).

Tablo 4. Haftalık Piyano Ders Saatinin Paylaşıldığı Öğrenci Sayısı ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Haftalık piyano ders saatinin paylaşıldığı öğrenci sayısı	1	f	85	110	199	77	471
		%	18.0	23.4	42.3	16.3	100.0
	2	f	28	67	79	25	199
		%	14.1	33.7	39.7	12.6	100.0
	3	f	18	38	34	10	100
		%	18.0	38.0	34.0	10.0	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17,0	27.9	40.5	14.5	100.0	

$Ki-kare=15.32$; $sd=6$; $p=0.018$; $\gamma=-0.11$

Tablo 4'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; haftalık piyano ders saatinin paylaşıldığı öğrenci sayısı ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(6)=15.32$; $p<0.05$). İlişki katsayısı γ (gamma) ise -0.11 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda ters yönlü ilişkinin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Yani haftalık piyano ders saatinin paylaşıldığı öğrenci sayısı arttıkça, çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi düşüş göstermektedir. Tablo 4'te de görüldüğü gibi; çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrencilerin oranı piyano dersinin bireysel olarak yapıldığı öğrencilerde %16.3 iken, dersi 3 öğrenciyle paylaşanlarda bu oran %10'dur. Bu bulgu; öğrencilerin piyano dersinde daha yüksek düzeydeki etütleri/eserleri çalabilmeleri ve böylelikle çalgıda daha yüksek düzeyde gelişim gösterebilmeleri için, piyano derslerinin bire bir yapılmasının önemine işaret etmektedir.

Tablo 5. Piyano Dersine Çalışılan Yer ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Yer	Okul	F	112	187	248	629	
		%	17.8	29.7	39.4	13.0	100.0
	Ev	F	19	28	64	30	141
		%	13.5	19.9	45.4	21.3	100.0
Toplam	F	131	215	312	112	770	
	%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0	

Ki-kare=11.68; sd=3; p=0.009; v=0.12

Tablo 5'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; piyano dersine çalışılan yer ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(3)=11.68$; $p<0.01$). İlişki katsayısı v (Cramer v) ise 0.12 olarak hesaplanmıştır. Tablo 5'te de görüldüğü gibi; piyanoya okuldaki çalışma odalarında çalışan öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" olan öğrencilerin oranı %17.8 iken, çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrencilerin oranı %13'tür. Bu oranlar evde çalışan öğrencilerde sırasıyla %13.5 ve %21.3'tür. Bulgular; öğrencilerin piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi üzerinde, fiziki koşulların etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bakımdan evlerindeki piyanoda çalışmalarını sürdüren öğrencilerin fiziki koşullarının, okulda çalışan öğrencilerden daha elverişli olduğu düşünülebilir.

Kılıç'ın (2006) çalışmasında da, öğrencilerin piyanodaki başarı durumlarında fiziki koşulların uygunluğuna dikkat çekilmektedir. Kılıç (2006) çalışmasında; güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilerin piyano derslerindeki başarı durumlarını etkileyen koşulları belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, okullarda bulunan piyanoların kullanılabilirlik durumunun öğrencinin çalışmasına uygun olmadığı (%55.4) ve bu durumun öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Başka bir çalışmanın bulguları ise bu çalışmanın bulgularından farklılık göstermektedir. Çevik, Taviloğlu ve Canbey'in (2010) çalışmalarının bulgularına göre; öğrencilerin evlerinde piyanolarının bulunup-bulunmama durumları ile piyano dersindeki başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($t= 1.357$, $p= 0.178$). Ancak bu çalışmada öğrencilerin evlerinde piyanolarının bulunup-bulunmama

durumları sorgulanmasına karşın, öğrencilerin evlerindeki piyanoda çalışıp-çalışmama durumları sorgulanmamıştır.

Tablo 6. Haftalık Piyano Çalışma Saati ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Haftalık piyano çalışma saati	1-3	f	82	127	143	35	387
		%	21.2	32.8	37.0	9.0	100.0
	3-5	f	31	55	110	35	231
		%	13.4	23.8	47.6	15.2	100.0
	5-7	f	12	20	33	26	91
		%	13.2	22.0	36.3	28.6	100.0
	7-10	f	5	7	14	5	31
		%	16.1	22.6	45.2	16.1	100.0
	10+	f	1	6	12	11	30
		%	3.3	20.0	40.0	36.7	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0	

Ki-kare=51.91; sd=12; p=0.000; $\gamma=0.28$

Tablo 6'ya ait ki-kare değeri ve p değerine göre; haftalık piyano çalışma saati ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(12)=51.91$; $p<0.01$). İlişki katsayısı γ (gamma) ise 0.28 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda aynı yönlü ilişkinin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Yani haftalık piyano çalışma saati arttıkça, çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir. Tablo 6'da da görüldüğü gibi; çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrencilerin oranı piyano çalışma saati 1-3 saat olan öğrencilerde %9 iken, bu oran 10 saatten fazla çalışan öğrencilerde %36.7'ye çıkmaktadır. Çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi, piyanodaki uzmanlık düzeyinin de göstergelerindedir. Bu bakımdan bulgular; piyanoya çalışırken harcanan zaman miktarının, piyanoda kazanılan uzmanlık düzeyinde önemli bir etkiye sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Bireyin çalgısına çalışırken harcadığı zaman miktarının, o çalgı üzerinde kazanılan uzmanlık seviyesinde önemli rol oynadığına ilişkin kayda değer kanıtlar vardır. İlgili çalışmalardan bazılarında (Ericsson, Tesch-Romer, Krampe, 1990; Sloboda, Davidson, Howe, Moore, 1996; Sosniak, 1990), çalgı çalışmaya ayrılan sürenin edinilen

uzmanlık düzeyinde belirleyici tek faktör olabileceği öne sürülmüştür. Çalgıya çalışma zamanı, müzikal başarıya ilişkin önem arz ederken, müzikal bilgi ya da çalgı çalışma sürecinin kalitesi (niteliği) gibi diğer faktörler de bağdaştırıcı faktör işlevi görebilmektedir (Hallam, 1998a; 1998b; Akt. Hallam, 2001:2).

Piyanoya daha fazla zaman çalışan öğrencilerin, daha fazla bilişsel uğraş içerisinde olduklarından daha üst düzeyde etütleri/eserleri çalabilme becerisini kazanabildikleri düşünülmektedir. Nitekim McPherson ve McCormick'in (1999) çalışmalarında, fazla miktarda çalışma yapan piyano öğrencilerinin, çalıştıkları etütleri/eserleri zihinlerinde prova yapmaya daha yatkın oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaya çok zaman harcadığını bildiren öğrencilerin, daha fazla çalışma isteyen etütleri/eserleri çalma, bir etüdün/eserin zor bölümlerini tespit etme, etkili öğrenmeyi sağlayan stratejilerle çalışma süreçlerini organize etme gibi hususlarda daha yetkin oldukları tespit edilmiştir (Akt. McCormick, McPherson, 2003:37). Hallam da (1998:125, Akt. McCormick, McPherson, 2003:37), bir çalgıyı öğrenmeye harcanan sürecin uzunluğu ile çalgıyı çalışmaya harcanan ortalama zamanın, öğrenme çıktısının tahmininde önemli bir unsur olduğunu vurgulamıştır.

Piyanoya çalışılan zamanın uzunluğu, bu zaman etkili bir şekilde kullanılmadığı takdirde çalgıdaki gelişimi sağlayamayabilir. Pamir'in (1984:55) "Öğrencinin piyanoya ne kadar zaman çalıştığından çok, nasıl çalıştığı önemlidir" sözleri de, bu görüşü doğrular niteliktedir. Maris de (2000:111-112), piyano başında geçirilecek zamanın uzun olmasından çok, zamanın etkili bir şekilde kullanılmasının öneminden bahsetmiştir. Bir grup araştırmacı (Ericsson, Krampe, Tesch-Romer, 1993), çalgı çalışma sürecinin kalite ve miktarının, uzmanlığın farklı alanlarında üstün performansı etkileyen öncelikli faktör olduğunu keşfetmiştir (Akt. Nielsen, 2001). Williamon ve Valentine (2000:353), bir müzisyenin çalgıya çalışma süresi ile çalışma süresinin kalitesi arasındaki ilişkinin, incelikli olduğunu öne sürmüşlerdir. Araştırmacılar, müzikal becerilerin belirleyicileri araştırılırken çalgı çalışma sürecinin hem nitelik hem de nicelik bakımından incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri lisans programının özellikleri çalışma zamanlarının miktarı üzerinde etkili olabilir. Bu hususla ilgili bir çalışma Jorgensen (1997) tarafından yapılmıştır. Jorgensen (1997) öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları lisans programının, çalgı çalışma için ayırdıkları zamanı etkilemekte olduğu sonucuna varmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; öğrencilerin istedikleri kadar çalgı çalışamamalarının en sık sebepleri toplam iş yükü, çalışmalarını gereken diğer dersler ve ders programı gibi faktörlerdir (Akt. Nielsen, 2004:420).

Tablo 7. Piyano Dersindeki Akademik Başarı Düzeyi ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Piyano dersindeki akademik başarı düzeyi	Başarısız	f	13	8	5	1	27
		%	48.1	29.6	18.5	3.7	100.0
	Az başarılı	f	18	21	8	0	47
		%	38.3	44.7	17.0	0.0	100.0
	Orta düzeyde başarılı	f	42	88	54	13	197
		%	21.3	44.7	27.4	6.6	100.0
	Oldukça başarılı	f	37	73	143	38	291
		%	12.7	25.1	49.1	13.1	100.0
	Çok başarılı	f	21	25	102	60	208
		%	10.1	12.0	49.0	28.8	100.0
	Toplam	f	131	215	312	112	770
		%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0

Ki-kare=157.58; sd=12; p=0.000; $\gamma=0.48$

Tablo 7'ye ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrencinin piyano dersindeki akademik başarı düzeyi ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(12)=157.58$; $p<0.01$). İlişki katsayısı γ (gamma) ise 0.48 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda aynı yönlü ilişkinin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Yani piyano dersindeki akademik başarı düzeyi ile çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi birlikte yükseliş ya da düşüş göstermektedir. Tablo 7'de de görüldüğü gibi; piyano dersinde başarısız olan öğrencilerin %48.1'inin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" iken, çok başarılı öğrencilerde bu oran %10.1'e düşmektedir. Piyano dersinde çok başarılı olan öğrencilerin, diğer başarı düzeylerindeki öğrencilerden daha yüksek düzeydeki etütleri/eserleri çalmalarının beklenen bir bulgu olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Bireysel Çalgı Türü ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi					Toplam
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Bireysel çalgı/ses eğitimi derslerinde öğrenimi görülen çalgının türü	Türk Müziği Çalgısı	f	19	41	24	9	93
		%	20.4	44.1	25.8	9.7	100.0
	Batı Müziği Çalgısı	f	104	162	255	86	607
		%	17.1	26.7	42.0	14.2	100.0
	Şan	f	8	12	33	17	70
		%	11.4	17.1	47.1	24.3	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17,0	27.9	40.5	14.5	100.0	

$Ki-kare=26.07$; $sd=6$; $p=0.000$; $v=0.18$

Tablo 8'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrenimi görülen bireysel çalgının türü ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(6)=26.07$; $p<0.01$). İlişki katsayısı v (Cramer v) ise 0.18 olarak hesaplanmıştır. Tablo 8'den de anlaşılacağı gibi; bireysel çalgı türü Türk müziği çalgısı olan öğrencilerin içinde "başlangıç" düzeyinde etütleri/eserleri çalışanların oranı %20.4 iken, Batı müziği çalgısında bu oran %17.1 ve şanda ise %11.4'dür. Diğer yandan çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrenciler için aynı oranlar sırasıyla %9.7, %14.2 ve %24.3'tür. Yani şan eğitimi (bireysel ses eğitimi) alan öğrencilerin piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi daha yüksektir. Bu durum, şan derslerinin piyano eşliğiyle sürdürülmesinden kaynaklanıyor olabilir. Şan öğrencileri gerek ses açma çalışmalarında, gerekse şan dersleri kapsamında öğrendikleri şarkıları seslendirirken piyanoyu diğer çalgı gruplarındaki öğrencilerden daha aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Böylece piyanoyla daha güçlü bir bağ kurabilmektedirler.

Yine Tablo 8'deki bulgulara göre; bireysel çalgılarının türü Türk müziği çalgısı olan öğrencilerin piyano derslerinde çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyinin, diğer çalgı gruplarındaki öğrencilere oranla düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durum, bireysel çalgılarının türü Türk müziği olan öğrencilerin çaldıkları çalgılarda kullanılan ses sistemi ile piyanodaki ses sistemi arasındaki farklılıklar dolayısıyla, öğrencinin piyanoyla olan bağının kuvvetlenememesinden kaynaklanıyor olabilir.

Nitekim bulguların yorumlanmasına katkı sağlaması amacıyla araştırmacı tarafından 2011-2012 eğitim-öğretim yılının II. yarısında bireysel çalgılarının türü Türk müziği olan 8 öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Görüşme sırasında öğrenciler, çalgıya çalışabilmek ve çalgı derslerinde başarı olabilmek için gerekli olduğunu düşündükleri duygusal bağı piyanoyla kuramadıklarından söz etmişlerdir. Şen'in (2011) çalışmasında elde edilen bulgular ise bahsedilenlerin âdeta bir sağlaması şeklindedir. Şen (2011) çalışmasında; müzik öğretmenliği öğrencilerinin geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; bireysel çalgısı bağlama ($x=4.20$) olan öğrencilerin geleneksel Türk halk müziği derslerine ilişkin tutumları bireysel çalgısı keman ($x=3.61$), viyolonsel ($x=3.55$), gitar ($x=3.53$) ve flüt ($x=3.31$) olan öğrencilere göre daha yüksektir. Geleneksel Türk sanat müziği derslerine ilişkin tutum değerlerinde ise bireysel çalgısı bağlama ($x=4.00$) olan öğrencilerin tutum değerleri, bireysel çalgısı flüt ($x=3.42$) olan öğrencilerden daha yüksek değere sahiptir. Benzer şekilde bireysel çalgı derslerinde Batı müziği çalgısı çalan öğrencilerin geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin tutum değerleri, bireysel çalgısının türü Türk müziği çalgısı olan öğrencilerden düşük bulunmuştur.

Tablo 9. Bireysel Çalgı Grubu ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Bireysel çalgı grubu	Üfleyerek çalınan	f	18	34	49	12	113
		%	15.9	30.1	43.4	10.6	100.0
	Mızrapla çalınan	f	46	66	57	20	189
		%	24.3	34.9	30.2	10.6	100.0
	Yayla çalınan	f	59	103	173	63	398
		%	14.8	25.9	43.5	15.8	100.0
	Şan	f	8	12	33	17	70
		%	11.4	17.1	47.1	24.3	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0	

Ki-kare=30.56; sd=9; p=0.000; v=0.20

Tablo 9'a ait ki-kare değeri ve p değerine göre; öğrenimi görülen bireysel çalgının grubu ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(9)=30.56$; $p<0.01$). İlişki katsayısı v (Cramer) ise 0.20

olarak hesaplanmıştır. Tablo 9’da da görüldüğü gibi; bireysel çalgı grubu şan olan öğrencilerin piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyleri diğer öğrencilere göre daha yüksektir. Bireysel çalgısı üfleyerek veya mızrapla çalınan öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olanların oranı %10.6 iken, yayla çalınanlarda bu oran %15.8 ve şan grubunda bu oran %24.3 olarak bulunmuştur. Bulgular, Tablo 8’deki bulguları da destekler niteliktedir.

Tablo 10. Bireysel Çalgı Eğitimi Derslerindeki Akademik Başarı Düzeyi ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Akademik başarı düzeyi	0-69	f	36	51	51	9	147
		%	24.5	34.7	34.7	6.1	100.0
	70-84	f	44	73	107	36	260
		%	16.9	28.1	41.2	13.8	100.0
	85-100	f	51	91	154	67	363
		%	14.0	25.1	42.4	18.5	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17,0	27.9	40.5	14.5	100.0	

$Ki-kare=22.84$; $sd=6$; $p=0.001$; $\gamma=0.21$

Tablo 10’a ait ki-kare değeri ve p değerine göre; bireysel çalgı eğitimi derslerindeki akademik başarı düzeyi ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(6)=22.84$; $p<0.01$). İlişki katsayısı γ (gamma) da 0.21 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda aynı yönlü ilişkinin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Yani bireysel çalgı eğitimi derslerindeki akademik başarı düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir. Tablo 10’da da görüldüğü gibi; akademik başarı düzeyi 0-69 puan arasında olan öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “başlangıç” olanların oranı %24.5 iken, bu oran akademik başarı düzeyi 85-100 puan arasında olan öğrencilerde %14’tür. Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrenciler için bu oranlar ise sırasıyla %6.1 ve %18.5’tir. Bulgular, piyano dışında öğrenimi görülen çalgıdaki başarı düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalınan etütlerin/eserlerin düzeyinin de yükseldiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11. Müzik Eğitimi Alan Derslerindeki Genel Akademik Başarı Düzeyi ile Piyanoda Çalışılan Etütlerin/Eserlerin Düzeyi Arasındaki İlişki

		Etütlerin/eserlerin düzeyi				Toplam	
		Başlangıç	Başlangıç üzeri	Orta	Orta üzeri		
Genel akademik başarı düzeyi	0-69	f	51	59	40	7	157
		%	32.5	37.6	25.5	4.5	100.0
	70-84	f	67	126	184	50	427
		%	15.7	29.5	43.1	11.7	100.0
	85-100	f	13	30	88	55	186
		%	7.0	16.1	47.3	29.6	100.0
Toplam	f	131	215	312	112	770	
	%	17.0	27.9	40.5	14.5	100.0	

Ki-kare=102.19; sd=6; p=0.000; $\gamma=0.47$

Tablo 11'e ait ki-kare değeri ve p değerine göre; müzik eğitimi alan derslerindeki genel akademik başarı düzeyi ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir ($\chi^2(6)=102.19$; $p<0.01$). İlişki katsayısı γ (gamma) ise 0.47 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda aynı yönlü ilişkinin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Yani müzik eğitimi alan derslerindeki akademik başarı düzeyi yükseldikçe, çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir. Tablo 11'de de görüldüğü gibi; akademik başarı düzeyi 0-69 puan arasında olan öğrencilerden çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "başlangıç" olanların oranı %32.5 iken, bu oran akademik başarı düzeyi 85-100 puan olan öğrencilerde %7'dir. Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi "orta üzeri" olan öğrenciler için bu oranlar sırasıyla %4.5 ve %29.6'dır.

Müzik öğretmenliği programlarındaki piyano dersi, programda yer alan müziksel işitme okuma yazma, armoni, eşlik çalma, koro, şan, eğitim müziği dağarı, eğitim müziği besteleme, Türk müziği çok seslendirme gibi çoğu dersin işlenişinde aktif rol oynamaktadır. Bu bakımdan müzik eğitimi alan derslerinde akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin, piyanoda daha yüksek düzeydeki etütleri/eserleri çalmalarının beklenen bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

4. SONUÇLAR

Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar şunlardır:

- Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir ($\chi^2(9)=85.95$; $p<0.01$). Buna

karşın, sınıf düzeyi yükselse de “başlangıç” ve “başlangıç üzeri” düzeylerdeki etütleri/eserleri çalan öğrenciler her sınıfta bulunmaktadır.

- Öğrencinin mezun olduğu lise türü ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($\chi^2(3)=66.96$; $p<0.01$). Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı Güzel Sanatlar ve Spor liselerinden mezun olan öğrencilerde %18 iken, genel lise mezunu öğrencilerde %5.9’dur.
- Öğrencinin cinsiyeti ile piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($\chi^2(3)=29.49$; $p<0.01$). Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı kız öğrencilerde %16, erkek öğrencilerde ise %12.5’tir.
- Çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı piyano dersinin bireysel olarak gerçekleştirildiği öğrencilerde %16.3 bulunurken, dersi 3 öğrenciyle paylaşanlarda bu oran %10’dur.
- Piyano dersinde çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı, evde piyano çalışan öğrencilerde %21.3, okulda piyano çalışan öğrencilere ise %13’tür.
- Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı piyano dersine çalışma saati 1-3 saat olan öğrencilerde %9 iken, 10 saatten fazla çalışan öğrencilerde %36.7’dir.
- Piyano dersinde başarısız olan öğrencilerin %48.1’inin çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “başlangıç” iken, çok başarılı öğrencilerde bu oran %10.1’e düşmektedir.
- Piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı Şan eğitimi alan öğrencilerde %24.3, bireysel çalgılarının türü Türk müziği çalgısı olan öğrencilerde %9.7 ve Batı müziği çalgısı olan öğrencilerde ise %14.2’dir.
- Çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi “orta üzeri” olan öğrencilerin oranı bireysel çalgısı üfleyerek veya mızrapla çalınan öğrencilerde %10.6 iken, yayla çalınanlarda %15.8 ve şan grubunda %24.3’tür.
- Bireysel çalgı derslerindeki akademik başarı düzeyi yükseldikçe, piyanoda çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükseliş göstermektedir ($\chi^2(6)=22.84$; $p<0.01$).
- Müzik eğitimi alan derslerindeki akademik başarı düzeyi yükseldikçe, çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyi de yükselmektedir ($\chi^2(6)=102.19$; $p<0.01$).

Çalışma sonuçlarına göre; sunulabilecek öneriler ise şunlardır:

- Sınıf düzeyinin öğrencinin piyanodaki düzeyine ilişkin kesin bir bilgiyi vermeyişi, müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi programlarında başka türlü bir yapılanmaya ihtiyaç olduğunu akla getirmektedir. Müzik eğitimi

anabilim dallarındaki piyano eğitimi programları öğrencinin sınıf düzeyinin değil, çalgıdaki düzeyinin belirleyici olduğu “kur sistemi” şeklinde yapılandırılabilir.

- Çalışma sonuçlarına göre; müzik yaşantısına erken yaşlarda başlamanın ‘eksiklikler ve yanlışlar olsa dahi’ çalgıdaki ilerlemede olumlu bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan güzel sanatlar ve spor liselerindeki piyano eğitiminde gerekli tedbirlerin alınması müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimine daha olumlu katkılar sağlayabilir.
- Öğrencilerin piyano dersinde daha yüksek düzeydeki etütleri/eserleri çalabilmeleri ve böylelikle çalgıda daha yüksek düzeyde gelişim gösterebilmeleri için, piyano derslerinin bire bir yapılmasının önemine dikkat çekilebilir.
- Çalışma sonuçlarına göre; öğrencilerin piyanoda çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyi üzerinde, fiziki koşullar etkilidir. Bu bakımdan okullardaki piyano sayılarının artırılması, piyanoların bakım onarımlarının yapılması ve piyano çalışma ortamlarındaki fiziki koşulların iyileştirilmesinin öğrencilerin piyano derslerindeki başarı düzeylerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.
- Çalışma sonuçlarına göre; piyanoya çalışırken harcanan zaman miktarı, piyanoda kazanılan uzmanlık düzeyinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu bakımdan öğrenciler, piyano çalışma saatlerinin miktarı ve düzenli çalışmanın önemi gibi konularla ilgili bilinçlendirilebilir.
- Çalışma sonuçlarına göre; bireysel çalgılarının türü Türk müziği olan öğrencilerin piyano derslerinde çalıştıkları etütlerin/eserlerin düzeyinin, diğer çalgı gruplarındaki öğrencilere oranla düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu durum, bireysel çalgılarının türü Türk müziği olan öğrencilerin çaldıkları çalgılarda kullanılan ses sistemi ile piyanodaki ses sistemi arasındaki farklılıklar dolayısıyla, piyanoya olan bağlarının kuvvetlenememesinden kaynaklanıyor olabilir. Öğrencilerin çalgıyla duygusal bağlarının kuvvetlendirilmesinde piyano derslerinde Türk bestecilerinin eserlerine ya da makamsal olarak nitelendirilebilecek eserlere daha sıklıkla yer verilmesi etkili olabilir.
- Müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi derslerinde çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyleri ile başka değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılabilir. Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirme sürecindeki piyano eğitimi derslerinde çalışılan etütlerin/eserlerin düzeyleriyle, başka ülkelerin müzik öğretmeni yetiştirme sürecindeki piyano eğitimi derslerinde çalışılan etütlerin/eserlerin düzeylerinin karşılaştırıldığı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

AYDINER UYGUN, M. (2012). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersindeki Öğrenme Yaklaşımları Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7 (4), 375-404.

- AYDINER UYGUN, M. ve KILINÇER, Ö. (2012). Pişano Repertuarının Öğrenilmesinde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri Örneđi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9 (1), 965-992.
- BİLGİN, S. (1998). *İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Pişano İle Eşliklenmesi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BULUT, D. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Pişano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği, *1924-2004 Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Kitabı*, 199-222, Isparta.
- BULUT, D. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Pişano Dersi Öğretim Programında Yer Alan Hedef Davranışların Kazanılma Durumları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 401-413, Denizli.
- ÇEVİK, B; TAVİLOĞLU, İ.; CANBEY, E. G. (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri ile Armoni ve Pişano Derslerindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler, *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 722-729, Antalya.
- ÇİMEN, G. (2004). Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Pişano Eğitimi, *1924-2004 Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Kitabı*, 126-138, Isparta.
- FENMEN, M. (1947). *Piyanistin Kitabı*, Ankara, Akba Kitabevi.
- GÜRŞEN OTACIOĞLU, S. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Müzikal Algı ve Özgüvenleri ile Okul ve Çalgı Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 497-508, Denizli.
- HALLAM, S. (2001). The Development of Expertise in Young Musicians: Strategy Use, Knowledge Acquisition and Individual Diversity, *Music Education Research*, 3 (1), 1-42.
- KILIÇ, I. (2003). *Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Pişano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KILIÇ, I. (2006). AGSL Öğrencilerinin Pişano Derslerindeki Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 414-427, Denizli.

-
- MARİS, B. E. (2000). *Making Music at The Piano: Learning Strategies for Adult Students*, Oxford University Press, New York.
- MCCORMICK, J.; MCPHERSON, G. (2003). The Role of Self-Efficacy in a Musical Performance Examination: An Exploratory Structural Equation Analysis, *Psychology of Music*, 31 (1), 37-51.
- NIELSEN, S. G. (2001). Self-Regulating Learning Strategies in Instrumental Music Practice, *Music Education Research*, 3 (2), 155-167.
- NIELSEN, S. G. (2004). Strategies and Self- Efficacy Beliefs in Instrumental and Vocal Individual Practice: Study of Students in Higher Music Education, *Psychology of Music*, 32 (4), 418-431.
- PAMİR, L. (1984). *Çağdaş Piyano Eğitimi*, İstanbul, Beyaz Köşk Yayınları.
- ŞEN, Y. (2011). *Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Geleneksel Türk Müziği Derslerine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- TECİMER KASAP, B. (2005). İşlevsel Piyano Becerilerinin Müzik Öğretmenleri İçin Önemi, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 149-154.
- WILLIAMON, A.; VALENTINE, E. (2000). Quantity and Quality of Musical Practice as Predictors of Performance Quality, *British Journal of Psychology*, 91, 353-376.